

Секретно

ms. v. 2.

Veřejně

Венитурное сообщение

Цент. "Марюшес"

Прислан: Хару и свирас

1/9 or 1314

23 января 1977г

(Покрыто гуморозой)

1 ОТДЕЛ
КГБ при СМ. Литт. ССР
№ 1853
21 " 04 19 77

~~Didelis~~ 3. Susidomėjimas vasaros kursais Vilniaus Universitete ir šiais metais labai didelis. Užkietėję "nacionalistai" jų nepripažįsta ir griežtai pasisako prieš kursus ir jų dalyvius. "Lankstesnieji" nacionalistai, ypač inteligentijos atstovai neturi vieningos nuomonės jų atžvilgiu. Jeigu kursuose būtų dėstomi "komunizmo pagrindai", sklaidžiamos socializmo idėjos, jiems, be abejo, būtų lengviau apsispręsti, palaikant "tvirtųjų" poziciją. O dabar jie svyruoja. Jie jaučia, kad čia yra "komunistų pinklės", bet kur jos konkrečiai užmestos, niekas negali parodyti.

"Tvirtuju" nacionalistų pozicija išdėstyta ALTO's 30-jo suvažiavimo / 1976 m. laipkričio mėn./ rezoliucijoje. "Suvažiavimas konstatuoja, kad vaikų vežiojimas į okupuotos Lietuvos piešierius

г. Сидоро́вскому Ч. К.

Для изготовления в широкую
и широкую разрезе.

21/15. 22

St. Petersburg.

vyklas ie studentų vykimas į vadinamus Lituanistikos kursus Vašingtone sudaro pavojų jaunimui objektyviai nusiteikti nepriklausomos Lietuvos atkūrimo atžvilgiu, įneša nepasitenkinimo išseivijos lietuviuose, nesiderina su veiksmų nutarimais Klivlende ir White Plains, N.Y. ir todėl pasisako prieš tokių kelionių organizavimą. / "Draugas", 1976 m. gruodžio 22 d. / Kursų klausimas sukėlė aštrius ginčus VLIKo seime / 1976 m. gruodžio 4-5 d.d. Vašingtone /. Seimo dalyviai nepasiekė vieningos nuomonės šiuo klausimu. Tačiau kursų klausimas vėl iškilo eiliniame VLIKo Tarybos posėdyje 76 m. gruodžio 18 d. Bruklene. Kaip pažymima Eltos informacijoje apie posėdžio eigą "gana išsamiai ir net karštai buvo diskutuojamas Lituanistinių kursų Vilniaus universitete klausimas. Tas klausimas iškilo ryšium su Igno Serafino VLIKui prisiųstu laišku su IV-os kursų laidos programa. Per diskusijas paaiškėjo Tarybos narių gana skirtingos nuomonės, todėl išvestinės, iš diskusijų išeinančios vieningos nuomonės nepasiekta. Tam reikalui buvo išrinkta ad hoc komisija iš Antano Sabalio, Algio Sperauso ir Reginos Žymantaitės. Komisija savo nuomonę pateiks kitam Tarybos posėdžiui." / "Dirva", 1977 m. sausio 6 d. Žinant, kokią svarbią įtaką turi kursai į išseivijos gyvenimą, juos be abejo, reikia testuoti. Konsulatui žinomų kandidatų 1977 m. sąrašą pasiųsiu LTSR URM po 2-3 savaitių.

4. Kas liečia naujos JAV administracijos požiūrį į t.v. "pabaltijo klausimą", tai jis išdėstytas Karterio interviu su JAV LB atstovais 1976 m. spalio 2 d. Manau, kad medžiaga Jums žinoma, bet dėl visa ko siunčiu jos kopiją.

Iš tų kol kas vienintelių iki šiol Karterio pareiškimų šia tema galima padaryti sekančias išvadas:

a/ Karterio administracija, atrodo, nepakeis JAV nusistatymo tarybinių Pabaltijo respublikų atžvilgiu ir juridškai nepripažins jų įsijungimo į TSRS sudėtį.

b/ Kas liečia t.v. buržuazinių Pabaltijo valstybių Pasiuntinybes ir Konsulatus, iki šiol veikiančius JAV, tai Karteris tęs Fordo politiką - nesuteiks diplomatinio statuso žmonėms, kurie nedi-

buržuazinių pabaltijo respublikų diplomatinę tarnybą, ir tuo pačiu pasmerks šias Pasiuntinybes ir konsulatus natūraliai mirčiai. O šių diplomatinių tarnybų agonija aiški.-metų pabaltijoje mirė t.v. Lietuvos garbės konsulas Los Andželes Bielskis. Be abejo nebegriš iš ligoninės, o panašus likimas po metų kitų laukia likusių veikėjų.

Kaip žinia, naujojoje JAV administracijoje nėra atstovų iš Rytų Europos emigrantinių grupuočių / neskaitant Bžežinskio/. Nesimato kol kas ir artimiau prie jo prisišliejusią lietuvių emigracijos atstovų. Reikia manyti, kad Karteris bent pirmus dvejus metus neveda jokių flirtų su Rytų Europos, tame tarpe ir pabaltijo grupuotėmis. Jis atkreips į juos dėmesį po 2 metų, kai pradės ruošti naujai prezidento rinkiminei kompanijai. Čia, žinoma, tik JAV politikų spėliojimai, bet manau, kad jie gana pagrįsti.

Šia problema pastoviai domiuosi ir informuosiu apie bet koki judėjimą " šiuose frontuose".

5 Apie pasiruošimą Belgrado susitikimui planuoju parašyti šiek tiek vėliau. Dabar siunčiu kopiją JAV prezidento pranešimo kongreso komisijai, sekančiai, kaip laikomasi Helsinkio susitarimų. Čia rasite tiksliai 4-tos pranešimo dalies kopiją, liečiančią jautriausią problemą - bendradarbiavimo, asmeninių ryšių bei kontaktų, o taip pat pasikeitimo idėjomis klausimus. Įdomi kai kuri statistika, o taip pat kai kurie vertinimai./ pvz.atkreipkit dėmesį, kaip vertinamas Lietuvos dvasiškių dalyvavimas Eucharistiniame kongrese Filadelfijoje/. Žinant bendrą JAV poziciją šiuo klausimu, lengviau įvertinti taip pat įvairius emigrantų žygius ir jų antitarybinės veiklos efektyvumą.

Iš pirmųjų 3 dalių čia rasite tiksliai 2 puslapių - pažyminčių JAV politiką Pabaltijo respublikų atžvilgiu - kopijas.

Kitą pranešimą šia tema gegužės - birželio mėn. jau padarys Karteris.

6.Dabar "žmogiškų ryšių" ir "kontaktų" klausimais. Beleckas šiais metais į Lietuvą nemėgins važiuoti. Atrodo, kad jis dar neatsigauna po paskutinių susikirtimų su kai kuriais respublikos

turistinės grupės nariais ir vadovais / S.Šimkus ir t.t. . . .
 džiiasi, kad niekas Lietuvoje nenori palaikyti jo pastilimų dėl
 kultūrinių ryšių tarp išeivijos ir respublikos išpletimo. Jis
 sako, kad kelionę atidės 1978 metams.

Keletą žodžių apie Kezelius parašysiu vėliau. Dabar tik
 macijos dėlei įdedu kopiją iškviatimo, kurį Kezelienė . . .
 vo puseseriai į Lietuvą.

E.Juodvalkytė emigrantinės spaudos pranešimais, grupinio
 mėn. išvyko į Miuncheną, kur dirbs "radijo Svoboda".

7. Knyga "Išdavystės Kelio" sukėlė nemažą sąmyšį emigracijoje.
 Jau ištraukos iš knygos, pasirodžiusios 1976 m. rugpiučio mėnesį
 "Tiesoje" buvo pastebėtos ir sulaukė eilės Br.Kvyklio komentarų
 "Drauge". Vėliau pasipylė ištisa knygai skirta tirada "Naugienose",
 ėjusi beveik per porą dešimčių numerių. "Drauge" prie Kvyklio ko-
 mentarų prisidėjo G.Galva, iš pradžių norėdamas atsiginti nuo jam
 skirtų kaltinimų, iškeltų knygoje, paskui analizuodamas knygos
 turinį, norėdamas išaiškinti tikrą knygos autorių. VLIKas ir jo
 veikėjai knygos spaudoj dar nekommentavo - jie neapsisprendė, ar
 užčiaupus burną tylėti, ar šokti gintis. Jaučia, kad vienu ir antru
 atveju stos iš balos purvini.

Siunčiu straipsnių, skirtų knygai, iškarpas iš emigrantinių
 laikraščių. Knygą be abejo vėliau komentuos "Akiračiai", "Darbinin-
 kas" ir kita spauda.

Komentarai paie knygą buvo "Vilnyje" ir "Laisvėje". Reikėtų
 tačiau paruošti stipresnius komentarus šiems laikraščiams Lietuvoje
 ir pasiųsti kartu su kita medžiaga per Eltą.

Šiam laiškui užteks, nes eilinis paštas uždaromas už poros
 valandų.

Su geriausiais linkėjimais,

. Mačiulis

Верино: Зам. начальника Ленинградского
 СМ СССР магноковник

В. Казулов

1977 m. 12 d.